EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 28.9.2026
COM(2026) 508 final

# RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

## om tillgången på unionsmarknaden på ekologiskt växtförökningsmaterial, ekologiska djur och ekologiskt proteinfoder i enlighet med artikel 53.7 i förordning (EU) 2018/848

{SWD(2026) 284 final}

## 1. Inledning

I denna rapport undersöks tillgången på EU-marknaden på ekologiskt växtförökningsmaterial, ekologiskt uppfödda djur, inbegripet unghöns, och ekologiskt proteinfoder avsett för utfodring av fjäderfän och svin. Den antas i enlighet med artikel 53.7 i förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter (*förordningen om ekologisk produktion*)[1], som gäller sedan den 1 januari 2022.

Medlagstiftarna begärde denna rapport med tanke på utfasningen av undantagen i fråga om användning av icke-ekologiskt växtförökningsmaterial, icke-ekologiskt uppfödda fjäderfän och icke-ekologiskt uppfödda djur för avelsändamål, samt icke-ekologiskt proteinfoder för fjäderfän och svin. Kommissionen gavs i uppdrag att ”beakta tillgången på sådant material i ekologisk form på unionsmarknaden [...] med utgångspunkt i de uppgifter om tillgången på ekologiskt material vilka inhämtats från databasen och system som medlemsstaterna inrättat” fem år efter den dag då förordningen om ekologisk produktion börjar tillämpas. I rapporten bör man ta upp tillgången på dessa material och orsakerna till eventuell begränsad tillgång på sådant material för ekologiska aktörer.

När kommissionen utarbetade denna rapport, beaktade den följande uppgifter som samlats in i enlighet med artikel 26 i förordningen om ekologisk produktion och informationen om de undantag och tillstånd som avses i artikel 53.6:

*a) information som tillhandahålls i den databas om växtförökningsmaterial som avses i artikel 26.1 och i de system för insamling av uppgifter om djur som avses i artikel 26.2 och, om relevant, i de system för insamling av uppgifter som avses i artikel 26.3 om unghöns,*

*b) information om de undantag som beviljats för växtförökningsmaterial i enlighet med del I punkt 1.8.5 i bilaga II och del II punkterna 1.3.4.3 och 1.3.4.4 i bilaga II, samt*

*c) information om tillgången på unionsmarknaden på ekologiskt proteinfoder för fjäderfän och svin och om de tillstånd för användning av icke-ekologiskt proteinfoder för smågrisar och unga fjäderfän som beviljats i enlighet med del II punkterna 1.9.3.1 c och 1.9.4.2 c i bilaga II.*

Genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/464[2] infördes dessutom krav på rapportering av uppgifter från medlemsstaterna, och mallar som fanns tillgängliga via informationssystemet för ekologiskt jordbruk (Ofis) började användas gradvis från 2023 till 2025. Skillnaderna i de uppgifter som medlemsstaterna lämnat under de tre åren hindrar en

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007 (EUT L 150, 14.6.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/2025-03-25/oj).

[2] Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/464 av den 26 mars 2020 om vissa tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 vad gäller de handlingar som krävs för retroaktivt godkännande av perioder för omställning, produktion av ekologiska produkter och information som ska tillhandahållas av medlemsstaterna (EUT L 98, 31.3.2020, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2020/464/oj).

tillförlitlig statistisk analys. I det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar presenteras medlemsstaternas uppgifter för åren 2022–2024[3].

## 2. Ekologiskt växtförökningsmaterial

I syfte att främja utvecklingen av ekologisk växtförädling infördes nya bestämmelser om ekologiskt växtförökningsmaterial i förordningen om ekologisk produktion, genom att ekologiska sorter och ekologiskt heterogent material som är lämpliga för ekologisk produktion fastställs. Förordningen fastställde även ett slutdatum för undantagen för användning av icke-ekologiskt växtförökningsmaterial (den 31 december 2036)[4].

Att ha en mängd olika växtförökningsmaterial är nödvändigt för ekologiskt jordbruk i syfte att säkerställa den nödvändiga anpassningen till varierande tryck och förhållanden, medan ekologisk produktion av växtförökningsmaterial å andra sidan är tekniskt mer utmanande än konventionell produktion på grund av den begränsade användningen av bekämpningsmedel och gödselmedel (avsnitt I.7 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

Räckvidden för databaserna som samlar in information om tillgången på ekologiskt växtförökningsmaterial (som gällde enligt den tidigare lagstiftningen om ekologisk produktion, särskilt kommissionens förordning (EG) nr 889/2009)[5] har utvidgats från utsäde och utsädespotatis till alla typer av vegetativt växtförökningsmaterial.

Enligt förordningen om ekologisk produktion måste ekologiska jordbrukare använda ekologiskt växtförökningsmaterial[6]. De nationella behöriga myndigheterna får endast bevilja undantag för användning av icke-ekologiskt växtförökningsmaterial på särskilda villkor om officiella uppgifter visar att aktörens behov inte kan tillgodoses genom de volymer ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning[7] som finns tillgängliga på marknaden. I enlighet med del I punkt 1.8.5.6 i bilaga II till förordningen om ekologisk produktion ska de nationella behöriga myndigheterna upprätta en officiell förteckning över arter, underarter eller sorter för vilka ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning finns tillgängligt i tillräckliga mängder (den så kallade ”förteckningen över kategori I”). Om det råder allvarlig brist på ekologiskt växtförökningsmaterial får de nationella behöriga myndigheterna i stället för enskilda undantag bevilja allmänna undantag för en rad arter, underarter eller sorter årligen[8].

---

[3] Eftersom tidsfristen för att lägga fram rapporten för Europaparlamentet och rådet löper ut den 31 december 2026, innehåller rapporten inte den information som medlemsstaterna har skickat in i juni 2026.

[4] Ytterligare information: Avsnitt I.7 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

[5] Kommissionens förordning (EG) nr 889/2008 av den 5 september 2008 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 834/2007 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter med avseende på ekologisk produktion, märkning och kontroll (EUT L 250, 18.9.2008, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/889/oj).

[6] Del I punkterna 1.8.1. och 1.8.3 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.

[7] Enligt artikel 10.4 i förordning (EU) 2018/848 ska växtförökningsmaterial under omställning släppas ut på marknaden som sådana förutsatt att en omställningsperiod på minst tolv månader har iakttagits.

[8] Del I punkt 1.8.5.7 i bilaga II till förordningen om ekologisk produktion.

Eftersom information om tillgängligt ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning som finns på marknaden gör det möjligt för jordbrukare att begära undantag vid otillräcklig tillgång, är det viktigt att denna information är allmänt tillgänglig.

Dessvärre visar särskild forskning[9] och den information som samlats in små framsteg på detta område: i 17 medlemsstater har någon typ av interaktiva databaser inrättats, med funktioner för att utforska tillgången på växtförökningsmaterial för särskilda grödor, medan resten har valt statiska tabeller (avsnitt I.8 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar). På grund av de senaste ändringarna av regelverket har medlemsstaterna anpassat sina tidigare system för att göra det möjligt för aktörerna att på frivillig basis offentliggöra information om sin produktion av ekologiskt växtförökningsmaterial eller växtförökningsmaterial under omställning[10]. Nationella databaser är nödvändiga för att främja användningen av ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning och för att stödja den elektroniska behandlingen av undantag, och bör fungera fullt ut[11].

## 2.1. Analyser av nationella uppgifter som lämnats i enlighet med artikel 53.6 i förordning (EU) 2018/848

En översikt över de nationella uppgifterna om tillgången på växtförökningsmaterial, samt enskilda och allmänna undantag, finns i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar, uppdelat på de huvudsakliga odlingsgrupperna[12]. Resultaten delas upp per enskild medlemsstat, och i vissa fall även per grupp av medlemsstater som har delats in i fyra huvudsakliga geografiska områden[13].

### 2.1.1. Tillgången på ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning

[9] *"The State of organic seed in EU"* – https://www.liveseed.eu/wp-content/uploads/2019/12/FNL-FNL-Web-Interactive-NOV19-Booklet2-LIVESEED_web.pdf.

[10] Databasen FIBL OrganicXseeds, som har varit i drift i över tio år, har nyligen utvidgats till att omfatta alla former av växtförökningsmaterial och flera nya funktioner, och används för närvarande av åtta medlemsstater. Inom ramen för Liveseed-projektet har även en europeisk routerdatabas tagits fram, för att göra det möjligt för leverantörer och operatörer att erbjuda och söka efter ekologiskt växtförökningsmaterial i alla medlemsstater samt Förenade kungariket, Island och Schweiz – "EU Organic Seed Database – LIVESEEDING".

[11] Utdrag ur F. Solfanelli, E. Ozturk, E.C. Dudinskaya, S. Mandolesi, S. Orsini, M. Messmer, S. Naspetti, F. Schaefer, E. Winter och R. Zanoli, "Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques". *Sustainability* 2022, 14, 10761, https://doi.org/10.3390/su141710761: "Resultaten från funktionerna hos databasen över ekologiskt utsäde och en nyligen genomförd undersökning bland ekologiska jordbrukare i EU och Schweiz bekräftar de allmänna förväntningarna på att användningen av ekologiskt utsäde är högre i de länder där det finns en välfungerande databas över ekologiskt utsäde med en välutvecklad utsädessektor."

[12] Spannmål, vetesorter, grönsaker, torkade baljväxtfrön, oljeväxtfrön, industrigrödor, aromatiska örter och kryddor, frukt, vindruvor, oliver, prydnadsväxter, foderväxtarter och blandningar av dessa (avsnitten I.3 och I.4.2 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

[13] Medlemsstater i Centraleuropa: BE, CZ, DE, FR, LU, NL och AT – Medlemsstater i Östeuropa: BG, LT, HU, PL, RO och SK – Medlemsstater i Nordeuropa: DK, EE, IE, LV, FI och SE – Medlemsstater i Sydeuropa: EL, ES, HR, IT, CY, MT, PT och SI.

De flesta medlemsstater lämnade endast kvalitativ information, med en förteckning över arter och sorter för vilka ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning har införts i deras nationella databaser. Endast fyra medlemsstater lämnade varje år kvantitativa uppgifter för ett stort antal växtarter (avsnitt I.1.1 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

Aktörer kan använda systemen på frivillig basis[14], men flera medlemsstater uppgav att vissa leverantörer anser att kvantitativa uppgifter är kommersiellt känsliga.

För vissa arter kan ekologiskt växtförökningsmaterial vara egenproducerat eller förvärvas genom direkta överenskommelser mellan jordbrukare och leverantörer: egenproducerat utsäde utgör nämligen en hög procentandel hos vissa grödor (spannmål)[15].

Vissa analyser av sorter per odlingsgrupp finns tillgängliga (avsnitt I.1.3 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar), som ger en indikation på databasernas användning. Tolv medlemsstater lämnade uttömmande uppgifter om färska grönsaker, spannmål och vete, medan elva lämnade uppgifter om endast ett litet antal grödor och sorter och fem lämnade uppgifter endast för ett år eller inga uppgifter alls.

En indikation på förbättrad tillgång till ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning är förekomsten av den officiella ”förteckningen över kategori I”, som även kan användas av medlemsstaterna för att avskaffa undantagen, i enlighet med utvecklingen av marknadens utbud. Endast tolv medlemsstater har upprättat en ”förteckning över kategori I”, där antalet grödor ligger mellan 1 och 90 och där grödorna huvudsakligen består av spannmål (vete) och foder (avsnitt I.2 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

### 2.1.2. Undantag enligt del I punkt 1.8.5 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848

Nationella behöriga myndigheter får utfärda undantag för att tillåta användning av icke-ekologiskt växtförökningsmaterial för ekologisk produktion på enskild nivå eller allmän nivå[16].

Enskilda undantag får endast utfärdas i enlighet med villkoren i del I punkt 1.8.5.1 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848 i följande fall:

*a) Om ingen sort av arterna som aktören vill införskaffa är registrerad i den databas som avses i artikel 26.1 eller i de system som avses i artikel 26.2.*

*b) Om ingen aktör som saluför växtförökningsmaterial kan leverera det relevanta ekologiska växtförökningsmaterialet eller växtförökningsmaterialet under omställning eller det växtförökningsmaterial som godkänts i enlighet med punkt 1.8.6 i tid för sådd eller plantering i*

[14] Enligt en nyligen genomförd Liveseeding-undersökning erbjuder endast 49 % av de 140 ekologiska producenter som är uppgiftslämnare ekologiskt utsäde via de nationella databaserna i EU – ”Insights into the opportunities and bottlenecks in the organic seed and plant breeding sector” – den 13 februari 2023: LiveSeeding_Presentation-Template.

[15] ”Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques” – *Sustainability* 2022, 14, 10761, (https://doi.org/10.3390/su141710761).

[16] Undantag måste utfärdas i enlighet med kraven i del I punkterna 1.8.5.1–1.8.5.7 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.

*situationer där användaren har beställt växtförökningsmaterialet i rimlig tid för att bereda och tillhandahålla det ekologiska växtförökningsmaterialet, växtförökningsmaterialet under omställning eller det växtförökningsmaterial som godkänts i enlighet med punkt 1.8.6.*

*c) Om den sort som aktören vill införskaffa inte är registrerad som ekologiskt växtförökningsmaterial, växtförökningsmaterial under omställning eller växtförökningsmaterial som godkänts i enlighet med punkt 1.8.6 i den databas som avses i artikel 26.1 eller i de system som avses i artikel 26.2, och om aktören kan visa att inget av de registrerade alternativen av samma arter är lämpliga, framför allt med tanke på de agronomiska förhållandena och mark- och klimatförhållandena och de nödvändiga tekniska egenskaper som man vill uppnå med produktionen.*

*d) Om det är motiverat att använda inom forskning, i tester i småskaliga fältförsök, för produktinnovation eller i syfte att bevara sorter och de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten har godkänt det.*

De flesta medlemsstaterna lämnade uppgifter om den situation som beskrivs i led c ovan (avsnitt I.4.1 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar). I flera andra medlemsstater[17] är den situation som beskrivs i led a dominerande, vilket tyder på en total avsaknad av ekologiskt växtförökningsmaterial eller växtförökningsmaterial under omställning.

Enskilda undantag har en bred geografisk spridning, där majoriteten har utfärdats för färska grönsaker, spannmål och foderväxtarter (avsnitt I.4 och I.6 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

När det gäller de allmänna undantagen lämnade 15 medlemsstater kvantitativ information (men vissa inte för alla tre år) och sex medlemsstater uppgav att de inte alls tillämpade reglerna för allmänna undantag[18]. Fem medlemsstater[19] lämnade ingen information om de allmänna undantagen.

På grundval av detta gjordes en preliminär utvärdering av de kvantitativa uppgifterna för spannmål och vete, vilket visade en ökning i användningen av allmänna undantag (avsnitt I.5 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

I avsnitt I.3 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar framgår det att allmänna undantag kan gälla hundratals arter i vissa medlemsstater (när prydnadsväxter ingår), medan de i andra är begränsade till ett dussintal arter (huvudsakligen foder, spannmål, grönsaker, vinstockar och fruktgrödor).

## 3. Ekologiska djur, inbegripet unghöns

Ekologiska djur ska vara födda eller kläckta och uppvuxna på ekologiska produktionsenheter[20].

[17] BG, CY, CZ, HR, HU, IE, LV, LT, PL, PT, SK och RO.
[18] BG, CY, HR, MT, PL och SI.
[19] IE, EL, CZ, HU och RO.
[20] Del II punkt 1.3.1. i bilaga I till förordning (EU) 2018/848.

Ekologisk animalieproduktion lider dock av brist på ekologiskt uppfödda djur för att starta eller förnya besättningar eller flockar. Genom förordningen om ekologisk produktion införs ett nytt system med undantag som bygger på den information som medlemsstaterna samlar in om tillgången på ekologiska djur.

Systemet gör det även möjligt för aktörer som saluför ekologiska djur att på frivillig basis kostnadsfritt offentliggöra information om sin djurbesättning med namn och kontaktuppgifter[21].

Om de insamlade uppgifterna visar att efterfrågan på ekologiska djur inte kan tillgodoses får de nationella behöriga myndigheterna på strikta villkor tillåta att icke-ekologiska djur införlivas i en ekologisk produktionsenhet till och med den 31 december 2036[22].

När det gäller unghöns är det frivilligt för medlemsstaterna att inrätta ett sådant system[23] och de nationella behöriga myndigheterna får tillåta att icke-ekologiskt uppfödda fjäderfän införlivas i en ekologisk produktionsenhet för fjäderfän, förutsatt att de unghöns som används för att producera ägg och kött är yngre än tre dagar, om en flock sätts samman för första gången eller förnyas eller sätts samman på nytt.

I denna rapport analyseras tillgången på ekologiska djur, inbegripet unghöns, i EU samt de undantag som beviljats för att införliva icke-ekologiska djur, på grundval av informationen från medlemsstaterna.

### 3.1. Analys av den information som mottagits från medlemsstaterna om tillgången på ekologiska djur

Inrättandet av system för tillgången på ekologiska djur blev obligatoriskt för medlemsstaterna först den 1 januari 2022. Från 2023 till 2025 ökade antalet medlemsstater med operativa system för ekologiska djur. I denna rapport presenteras läget för de system som inrättats fram till juni 2025 då 25 medlemsstater skickade länkar till sina databaser (avsnitt II.1 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar). Dessa finns på https://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public/national-databases.html.

Eftersom användningen av systemet inte är obligatorisk för leverantörer av ekologiska djur, är de uppgifter som medlemsstaterna lämnar in mycket varierande och ofta ofullständiga, och därför kan denna rapport inte presentera några konsoliderade siffror på EU-nivå.

### 3.2. Analys av den information som mottagits från medlemsstaterna om tillgången på ekologiska unghöns

Medlemsstaternas insamling av information om tillgången på ekologiska unghöns är frivillig. Hittills har medlemsstaterna inte inrättat sådana system för insamling av information som

[21] Undantag för djur får beviljas i enlighet med del II punkt 1.3.4.4 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.
[22] Del II punkterna 1.3.4.4.1–1.3.4.4.4 i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.
[23] Artikel 26.3 i förordning (EU) 2018/848.

förklarar varför de flesta ekologiska aktörer förbeställer de unghöns som de behöver direkt från marknaden.

### 3.3. Analys av den information som mottagits från medlemsstaterna om undantag som beviljats för att införliva icke-ekologiska djur

Alla medlemsstater har lämnat in uppgifter för de tre åren. För flera medlemsstater var de dock antingen ofullständiga eller ej samstämmiga från ett år till ett annat. Kvaliteten på uppgifterna förbättrades från 2023 till 2025, men kan fortfarande inte aggregeras för de 27 medlemsstaterna.

En kvalitativ analys visar att undantag för att införliva icke-ekologiska djur beviljades i de flesta medlemsstaterna för nötkreatur, hästdjur, får, getter och svin (avsnitt II.3 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

### 3.4. Analys av den information som mottagits från medlemsstaterna om undantag som beviljats för att införliva icke-ekologiska unghöns

De flesta medlemsstaterna har lämnat in uppgifter som var ofullständiga eller har inte lämnat in några uppgifter alls. En kvalitativ analys av icke-ekologiska unghöns visar att flera medlemsstater utnyttjade undantagen 2022 och lämnade inte några uppgifter för 2023 och 2024 (avsnitt II.4 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar).

Enligt den information som mottagits från Europeiska fjäderfäsammanslutningen för landsbygdsproduktion (ERPA) är situationen för tillgången på ekologiska unghöns pressad. De flesta föräldraavelsanläggningarna är inriktade på konventionell produktion och endast marginellt på ekologisk produktion, då i) inhysningskraven medför storskaliga investeringar och ii) tillgången till utomhusområden ökar riskerna för föräldradjurens hälsa. Produktionen av långsamväxande stammar av fjäderfän skulle påverkas särskilt mycket om undantagen för att införa icke-ekologiska unghöns avskaffades.

## 4. Ekologiskt proteinfoder

### 4.1 Inledning

Ekologiska djur måste utfodras med ekologiskt foder eller med foder under omställning som uppfyller deras näringsbehov och som främst kommer från de gårdar där djuren hålls eller andra gårdar i regionen[24].

Det finns en hård konkurrens om ekologiskt proteinfoder eftersom användningen av syntetiska aminosyror är förbjuden i ekologisk produktion[25]. Smågrisar och unga fjäderfän har behov av

[24] Del II punkt 1.4.1 a och b i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.
[25] Del II punkt 1.4.1 f i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.

vissa särskilda aminosyror i sin kost, främst för tillväxt- och djurskyddsskäl, som kanske inte tillgodoses av befintliga ekologiska proteinkällor[26].

Bristen på tillräckligt med ekologiskt material har varit ett problem sedan det tidigare regelverket för ekologisk produktion av svin och fjäderfän[27]. När jordbrukare inte kan få tag på det proteinfoder som krävs från ekologisk produktion, och den nationella behöriga myndigheten har bekräftat att ekologiskt proteinfoder inte finns tillgängligt i tillräckliga mängder, tillåts därför användning av icke-ekologiskt proteinfoder som produceras eller bereds utan kemiska lösningsmedel och som tillhandahåller särskilda proteinföreningar med en högsta procentandel på 5 % per tolvmånadersperiod för smågrisar på upp till 35 kg och unga fjäderfän. Dessa tillstånd kan beviljas till och med den 31 december 2026[28].

Medlemsstaterna lämnade information om tillgången på EU-marknaden på ekologiskt proteinfoder för fjäderfän och svin samt information om de tillstånd som beviljats i enlighet med del II punkterna 1.9.3.1 c och 1.9.4.2 c i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.

I denna rapport analyseras tillgången på ekologiskt proteinfoder i EU och de tillstånd som beviljats för användningen av upp till 5 % icke-ekologiskt proteinfoder för smågrisar och unga fjäderfän, på grundval av denna information[29].

### 4.2 Analys av den information som mottagits från medlemsstaterna om tillgången på ekologiskt proteinfoder för svin och fjäderfän

Avsnitt III.3 och III.4 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar innehåller en sammanfattning av den information som har mottagits om tillgången på ekologiskt proteinfoder för svin och fjäderfän.

Även om kvaliteten på uppgifterna förbättrades mellan 2022 och 2024 lämnade ett stort antal medlemsstater inte siffror om mängden ekologiska foderråvaror som användes som källa till specifika proteiner som släpptes ut på den nationella marknaden för svin eller fjäderfän 2024.

Under 2024 lämnade endast 11 respektive 13 medlemsstater kvantitativa uppgifter om de ekologiska foderråvaror som användes som källor till specifika proteiner som släpptes ut på deras nationella marknad för svin respektive fjäderfän. Flera medlemsstater genomförde undersökningar bland sina foderaktörer för att samla in dessa uppgifter.

I avsnitt III.2 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar finns en förteckning över typerna av ekologiskt och icke-ekologiskt proteinfoder som används för utfodring av svin och fjäderfän.

I avsnitt II.5 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar ges en översikt över vad som betraktas som ”ungt fjäderfä” i de olika medlemsstaterna.

Kommissionen har gjort en kvalitativ analys av uppgifterna som visade följande:

[26] ”Recent advances in protein and amino acid nutritional dynamics in relation to performance, health, welfare, and cost of production” – *ScienceDirect*.
[27] Artikel 43 i kommissionens förordning (EG) nr 889/2008.
[28] Del II punkterna 1.9.3.1 c och 1.9.4.2 c i bilaga II till förordning (EU) 2018/848.
[29] Artikel 53.4 i förordning (EU) 2018/848.

- Källorna till både ekologiskt och icke-ekologiskt proteinfoder som används för smågrisar och unga fjäderfän är mycket likartade och båda arterna konkurrerar om samma resurser.
- Medlemsstaterna beviljar allmänna, och inte enskilda, tillstånd för användning av icke-ekologiskt proteinfoder för svin, och verkar inte ha någon mer exakt kunskap om antalet svinanläggningar som tillämpar dessa tillstånd (de flesta av dem lämnade ingen uppskattning av antalet certifierade ekologiska svinproducenter med smågrisar på upp till 35 kg).
- Medlemsstaterna beviljar allmänna, inte enskilda, tillstånd för användning av icke-ekologiskt proteinfoder för unga fjäderfän och har olika uppfattningar om vad begreppet ungt fjäderfä innebär.
- De flesta ekologiskt certifierade svin- och fjäderfäanläggningarna tillämpar tillstånden.

## 5. Slutsatser

Under de senaste åren har den information som medlemsstaterna har lämnat in om de frågor som tas upp i denna rapport förbättrats. På grundval av den information som gjorts tillgänglig är det dock inte möjligt att dra några slutgiltiga slutsatser om försörjningsnivån för de ekologiska material som tas upp i denna rapport, utnyttjandet av de allmänna och enskilda undantag som beviljats av medlemsstaterna och, vilket är ännu viktigare, situationens utveckling mot en marknad med en ökad försörjning av dessa kritiska insatsvaror.

Medlemsstaterna har inrättat system där aktörer som saluför ekologiskt växtförökningsmaterial eller växtförökningsmaterial under omställning eller ekologiska djur frivilligt kan offentliggöra detaljerad information om sina produkter, i enlighet med artikel 26 i förordningen om ekologisk produktion. Även om dessa system är användbara, fungerar de inte alltid fullt ut och aktörernas användning av dessa är fortfarande begränsad.

### 5.1 Ekologiskt växtförökningsmaterial

Trots vissa förbättringar av tillgången på växtförökningsmaterial för spannmål (vete), och i mindre utsträckning foderväxtarter, är tillgången på växtförökningsmaterial under omställning fortfarande otillräcklig för att täcka efterfrågan på tusentals arter och sorter. Detta ger upphov till en allvarlig oro avseende ökningen av mark som odlas ekologiskt (från 16,9 miljoner hektar 2022 till 18,1 miljoner hektar 2024[30]) och det stora antalet berörda arter, vilket har bekräftats i ny forskning[31]: ”såsom visades i det tidigare Liveseed-projektet täcker tillgången på ekologiskt utsäde, inbegripet ekologiskt egenproducerat utsäde, i genomsnitt **mindre än 50 % av den**

[30] ”Organic in Europe – Browse latest production and market data”.
[31] Liveseeding 2025: ”Updated and improved roadmap/decision tree to reach 100% organic seed”.

**ekologiska jordbruksarealen**, med stora skillnader mellan olika grödor och länder (Solfanelli m.fl. 2022[32])" samt: "Den övergripande bilden av den aktuella användningen av utsäde i ekologiskt jordbruk [...] visar tydligt att efterfrågan på ekologiskt utsäde vida överstiger tillgången, särskilt i regionerna i Syd- och Östeuropa."

Mot denna bakgrund behövs det fortfarande undantag, även om tolv medlemsstater skulle kunna avstå från undantag genom "förteckningen över kategori I" för vissa arter.

Med tanke på de uppgifter som för närvarande finns tillgängliga kan man behöva genomföra en omfattande studie av tillgång och efterfrågan på ekologiskt växtförökningsmaterial, tillsammans med en analys av tillämpningen av undantag. Detta skulle kunna bidra till att identifiera bästa praxis i syfte att fasa ut undantagen senast 2036. Studien skulle även kunna identifiera de eventuella konsekvenserna av en fullständig utfasning av allmänna och enskilda undantag, med fokus på grödor som spannmål och vetesorter med större tillgång till ekologiskt växtförökningsmaterial och växtförökningsmaterial under omställning.

### 5.2 Ekologiska djur

När det gäller ekologiska djur är uppgifterna aktuella (med början 2022) och fortfarande otillräckliga för att ge en tillförlitlig översikt över tillgången på ekologiska djur. När det gäller unghöns har ingen medlemsstat inrättat ett system som annonserar tillgången på ekologiska unghöns på nationell nivå.

Analysen av medlemsstaternas uppgifter visar att ekologiska aktörer fortfarande behöver införliva icke-ekologiska djur eller unghöns för att fortsätta sin ekologiska animalieproduktion. För enkelhetens skull förefaller det inte lämpligt att genom en delegerad akt införa obligatoriska system för insamling av information om tillgången på ekologiska unghöns och att göra förekomsten av ett sådant system till ett villkor för beviljandet av undantag[33].

Med tanke på den senaste tidens nedåtgående trender inom ekologisk animalie- och fjäderfäproduktion (med undantag för får)[34], förefaller det lämpligt att bibehålla användningen av undantag för ekologiska boskap och unghöns fram till den 31 december 2036.

### 5.3 Ekologiskt proteinfoder för svin och fjäderfän

Slutligen lämnade medlemsstaterna information om tillgången på ekologiskt proteinfoder för svin och fjäderfän och om de godkännanden som beviljats för foder med upp till 5 % icke-ekologiskt proteinfoder till smågrisar på upp till 35 kg och unga fjäderfän.

---

[32] F. Solfanelli, E. Ozturk, E.C. Dudinskaya, S. Mandolesi, S. Orsini, M. Messmer, S. Naspetti, F. Schaefer, E. Winter och R. Zanoli, "Estimating Supply and Demand of Organic Seeds in Europe Using Survey Data and MI Techniques". *Sustainability* 2022, 14, 10761, https://doi.org/10.3390/su141710761.

[33] Artikel 53.3 i förordning (EU) 2018/848: "*Från och med den 1 januari 2027 ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 54 om ändring av artikel 26.2 b för att utvidga det informationssystem som avses i artikel 26.2 till att omfatta unghöns och del II punkt 1.3.4.3 i bilaga II för att grunda undantagen för unghöns på de uppgifter som samlats in i enlighet med detta system.*"

[34] Avsnitt II.2 i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

Uppgifter finns tillgängliga från 2022 till 2024 men förblir ofullständiga, vilket hindrar presentationen av en kvantitativ översikt över tillgången på ekologiskt proteinfoder i EU.

Bristen på lämpligt ekologiskt proteinfoder för svin och fjäderfän är ett strukturellt problem inom den ekologiska sektorn, som fortfarande kommer ta flera år att lösa. Den kvalitativa analysen av uppgifterna visar att många producenter av ekologiska svin och fjäderfän fortfarande har tillstånd att inkludera en liten andel icke-ekologiskt proteinfoder i kosten till sina unga djur.

De viktigaste berörda parterna inom den ekologiska sektorn[35] är ense om att det råder brist på ekologiskt proteinfoder för svin och fjäderfän på EU:s marknad, och om att de befintliga undantagen behöver förlängas.

På grundval av detta och med beaktande av skyldigheten att tillgodose näringsbehoven avseende aminosyror hos ekologiska smågrisar och unga fjäderfän, för att säkerställa deras tillväxt och välbefinnande, har kommissionen för avsikt att anta en delegerad akt som förlänger de nationella behöriga myndigheternas möjlighet att tillåta användning av upp till 5 % icke-ekologiskt proteinfoder till smågrisar på upp till 35 kg och till unga fjäderfän med ytterligare tio år (dvs. till och med den 31 december 2036).

[35] FEFAC, EUWEP, ERPA, Copa-Cogeca och IFOAM Organics Europe.